

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 59/08-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. júla 2008 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť B. K., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. B., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. MA 5 C 15/2003 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo B. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. MA 5 C 15/2003 porušené bolo.

2. B. K. priznáva primerané finančné zadostúčinenie 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. B. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 492 Sk (slovom sedem tisíc štyristo deväťdesiat dva slovenských korún), ktorú je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. J. B., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. V zostávajúcej časti sťažnosti konanie zastavuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 59/08-17 z 13. februára 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť B. K. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. MA 5 C 15/2003.

2. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľka v tomto opísanom skutkovom stave:

Dňa 22. júna 2000 bol podaný Okresnému súdu Bratislava II návrh na určenie otcovstva mal. S. voči odporcovi R. B. Následne bola táto vec postúpená okresnému súdu. Sťažovateľka v konaní vystupuje v postavení vedľajšej účastníčky, lebo je matkou mal. S.

Okresný súd nariadil prvé pojednávanie až 4. marca 2002. Nariadené pojednávanie na 9. máj 2002 odročil na 27. jún 2002, ktoré následne odročil na 3. október 2002. Okresný súd uznesením z 3. októbra 2002 postúpil spis svojmu pracovišku Malacky.

Pracovišku Malacky bol spis doručený 31. januára 2003. Sťažovateľka 30. októbra 2003 požiadala predsedu okresného súdu o nariadenie pojednávania. Dňa 24. novembra 2003 sťažovateľka požiadala okresný súd o ustanovenie zástupcu z radov advokátov a doložila potvrdenie o svojich majetkových pomeroch.

Okresný súd uskutočnil pojednávanie 29. januára 2004, na ktorom vypočul sťažovateľku, odporcu a svedka. Na pojednávaní konanom 26. februára 2004 okresný súd vypočul ďalších svedkov a nariadil znalecké dokazovanie. Okresný súd uznesením 28. apríla 2004 ustanovil znalca a uložil povinnosť účastníkom konania zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Sťažovateľka podala odvolanie proti rozhodnutiu okresného súdu o uložení jej povinnosti zložiť preddavok na znalecké dokazovanie. Sťažovateľka 19. mája 2004 požiadala okresný súd o vydanie predbežného opatrenia platiť výživné na mal. dieťa. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 31. augusta 2004 zmenil uznesenie okresného súdu tak, že povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania uložil len odporcovi. Zároveň krajský súd pripomenul okresnému súdu, aby urýchlene rozhodol o žiadosti sťažovateľky o ustanovenie zástupcu z radov advokátov a o návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Okresný súd uznesením z 11. februára 2005 rozhodol o žiadosti sťažovateľky a ustanovil jej právneho zástupcu z radov advokátov a zároveň rozhodol o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, proti ktorému sa sťažovateľka odvolala. Krajský súd uznesením z 31. mája 2005 zmenil uznesenie okresného súdu vo veci predbežného opatrenia tak, že uložil odporcovi platiť výživné na mal. dieťa.

Okresný súd uložil uznesením 21. júla 2006 poriadkovú pokutu odporcovi za opakované nedostavenie sa k znalcovi.

Sťažovateľka podaním 15. júna 2007 vyčíslila svoj nárok na výživné. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom 19. júna 2007, no písomne vyhotovenie rozhodnutia ani po viac ako piatich mesiacoch nedoručil. Okresný súd od začiatku až dosiaľ koná nedôsledne, neefektívne, dochádza k zbytočným priet'ahom, odopiera sťažovateľke a mal. dcére spravodlivosť.

Dňa 12. novembra 2007 podala sťažovateľka sťažnosť predsedovi okresného súdu na priet'ahy v konaní. Podpredseda okresného súdu listom sp. zn. Spr. 2157/07 z 29. novembra 2007 oznámil, že upozornil procesného sudcu, aby v budúcnosti konal vo veci bez priet'ahov, a sťažnosť hodnotil ako opodstatnenú.

3. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo B. K. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV., v konaní vedenom pod spis. zn. MA 5 C 15/2003 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Bratislava IV. sa prikazuje vo veci spis. zn. MA 5 C 15/2003 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. B. K. sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 150.000,- Sk. ...

4. Okresnému súdu Bratislava IV. je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia B. K., právneho zástupcovi, JUDr. J. B. ...“.

4. Sťažovateľka podaním zo 7. marca 2008 ústavnému súdu oznámila, že po podaní ústavnej sťažnosti 12. decembra 2007 prevzala rozsudok okresného súdu zo 16. júna 2007, a preto časť sťažnosti, v ktorej požaduje, aby ústavný súd rozhodol, že okresnému súdu prikazuje vo veci sp. zn. MA 5 C 15/2003 konať bez zbytočných priet'ahov, je bezpredmetná, a preto ju v tejto časti berie späť.

5. Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila okrem iného tým, že: *„Moja nemajetková ujma vyplýva z pocitu neistoty, krivdy a úzkosti prameniacych zo situácie, keď súd vo veci za dlhú dobu 7 rokov nerozhodol o ochrane*

mojich práv ako matky, ako aj základných práv dieťaťa na slušnú životnú úroveň. Odporca v súdnom spore bol zaviazaný na úhradu výživného predbežným opatrením až uznesením krajského súdu dňa 31. 05. 2005, ktoré však odporca nerešpektuje. Sťažovateľ (správne má byť sťažovateľka, pozn.) pociťujem úzkosť z môjho postavenia, pretože ako matka z môjho príjmu samoživiteľky, bez platenia výživného otcom, nedokážem poskytnúť maloletej dcére plné hmotné zabezpečenie a jej všestranný rozvoj. Zároveň pociťujem bezmocnosť nenaplnenia mojej požiadavky a požiadavky mal. dcéry na dôslednú súdnu ochranu.“

6. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci 15. apríla 2008 písomne vyjadrila predsedníčka okresného súdu listom sp. zn. Spr. V 3017/08.

6.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení bez toho, aby jednoznačne zaujala stanovisko k dôvodnosti sťažnosti, uviedla: „... V označenej veci bolo zaslané stanovisko Okresného súdu Malacky... z 24. januára 2008, s ktorým... sa stotožňujem. Pre objektívne posúdenie veci dodávam, že po optimalizácii súdnej sústavy v roku 2005 t. j. zlúčením Okresného súdu Bratislava IV s Okresným súdom Malacky od 01. 01. 2005, pridelená vec vedená pod sp. zn. MA 5C 15/03 bola naďalej vybavovaná zákonným sudcom JUDr. R. Sudca vo veci konal, dňa 19. 06. 2007 vo veci vyhlásil rozsudok. Rozsudok bol písomne vyhotovený dňa 28. 11. 2007, t. j. viac ako 5 mesiacov. V rámci svojej kontrolnej činnosti som zistila, že lehota na vypracovanie súdneho rozhodnutia bola do 20. 07. 2007. Podľa § 158 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku, na žiadosť sudcu bola lehota predĺžená do 30. 08. 2007. ...konštatujem prieťah v konaní, ktorý je subjektívneho charakteru.“

Ústavný súd v tejto súvislosti nemohol prehliadnuť skutočnosť uvedenú v písomnom stanovisku Okresného súdu Malacky, s ktorým sa stotožnil aj okresný súd a ktoré bolo doručené ústavnému súdu 1. februára 2008, kde je uvedené: „vo veci vznikli dva zásadnejšie prieťahy a to v období od nápadu (31. 1. 2003) do prvého pojednávania (16. 12. 2003), čo predstavuje viac ako 10 mesiacov a taktiež v čase od vyhlásenia rozsudku (19. 6. 2007) do jeho písomného vyhotovenia (28. 11. 2007), t. j. viac ako 5 mesiacov.“

6.2 Právny zástupca sťažovateľky k vyjadreniu okresného súdu nezaujal stanovisko aj keď mu ústavný súd poskytol túto možnosť listom č. k. I. ÚS 59/08-46 zo 4. júna 2008.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

8. Sťažnosť v tejto veci pôvodne prijal na ďalšie konanie uznesením z 13. februára 2008 I. senát ústavného súdu v zložení Milan Ľalík (predseda senátu), Peter Brňák a Lajos Mészáros (sudcovia). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2008, účinného od 1. marca 2008, I. senát ústavného súdu tvoria sudcovia Peter Brňák (predseda senátu), Marianna Mochnáčová (sudkyňa) a Milan Ľalík (sudca). Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z písomných vyjadrení účastníkov konania a zo spisu okresného súdu sp. zn. MA 5 C 110/2003 (v súčasnosti je vec vedená Okresným súdom Malacky pod sp. zn. 5 C 110/08, pozn.) ústavný súd zistil tento relevantný priebeh a stav predmetného konania:

Sťažovateľka je v procesnom postavení vedľajšej účastníčky konania v právnej veci mal. S. K., proti odporcovi: R. B., B., o určenie otcovstva a úpravu práv a povinností. Pôvodne bol návrh podaný 22. júna 2000 Okresnému súdu Bratislava II, kde bol vedený pod sp. zn. Nc 1724/00. Následne po vykonaní informatívneho výsluchu sťažovateľky a ustanovení opatrovníka maloletému dieťaťu podal 22. júna 2001 ustanovený opatrovník

návrh na určenie otcovstva a... okresnému súdu, ktorý vec zaevidoval pod sp. zn. 19 C 81/01.

Následne okresný súd vykonal vo veci tieto úkony:

Dňa 21. januára 2002 dal sudca kancelárii pokyn na nariadenie termínu súdneho pojednávania na 4. marec 2002.

Súdne pojednávanie 4. marca 2002 bolo odročené na 9. máj 2002 z dôvodu, že sa nedostavil odporca.

Úradný záznam napísaný 6. marca 2002 s odporcom, podľa ktorého odporca prevzal kópiu žalobného návrhu, predložil splnomocnenie svojho advokáta na zastupovanie a zobral nariadený termín pojednávania na vedomie. Ďalej navrhol, aby bol spis postúpený Okresnému súdu Malacky z dôvodu miestnej príslušnosti.

Okresný súd dožiadaním z 12. marca 2002 zisťoval v Registri obyvateľov Slovenskej republiky v Banskej Bystrici, odkedy má odporca trvalé bydlisko G.

Okresnému súdu bolo 10. apríla 2002 bolo doručené potvrdenie z Registra obyvateľov Slovenskej republiky v Banskej Bystrici o trvalom pobyte odporcu.

Okresný súd 23. apríla 2002 odročil nariadené pojednávanie z 9. mája 2002 na 27. jún 2002 bez uvedenia dôvodu.

Okresný súd 2. mája 2002 odročil nariadené pojednávanie z 27. júna 2002 na 3. október 2002 bez uvedenia dôvodu.

Súdneho pojednávania 3. októbra 2002 sa zúčastnili účastníci konania a okresný súd vyhlásil uznesenie o postúpení veci na Okresný súd Malacky z dôvodu miestnej príslušnosti. Písomné vyhotovenie uznesenia č. k. 19 C 81/01-19 z 3. októbra 2002 nadobudlo právoplatnosť 4. decembra 2002.

Okresný súd 28. januára 2003 odoslal predmetný spis Okresnému súdu Malacky.

Okresný súd Malacky 31. januára 2003 prevzal predmetný spis a zaevidoval ho pod sp. zn. 5 C 15/03.

Sťažovateľka 4. novembra 2003 požiadala okresný súd o nariadenie termínu pojednávania, lebo odporca si dobrovoľne neplní svoje rodičovské povinnosti.

Sťažovateľka 28. novembra 2003 požiadala okresný súd o ustanovenie zástupcu z radov advokátov na zastupovanie vo veci v konaní pred súdom a doložila potvrdenie od zamestnávateľa o svojom príjme.

Sudca 1. decembra 2003 dal kancelárii pokyn na nariadenie termínu súdneho pojednávania na 16. december 2003.

Súdneho pojednávania 16. decembra 2003 sa nezúčastnil odporca. Pojednávanie bolo odročené na 29. január 2004 za účelom vypočutia svedkov.

Súdneho pojednávania 29. januára 2004 sa zúčastnili účastníci konania. Okresný súd vypočul sťažovateľku, odporcu a svedka, oboznámil účastníkov konania s listinami založenými v spise a pojednávanie odročil na 26. február 2004 za účelom vypočutia svedkov.

Súdneho pojednávania 26. februára 2004 sa nezúčastnil odporca. Okresný súd Malacky vypočul sťažovateľku, svedkov, kolízneho opatrovníka a pojednávanie odročil na neurčito za účelom vykonania znaleckého dokazovania.

Uznesením č. k. 5 C 15/2003-49 z 28. apríla 2004 Okresný súd Malacky nariadil znalecké dokazovanie vo veci a ustanovil znalca z odboru genetiky, odvetvia analýzy DNA.

Dňa 21. mája 2004 sťažovateľka doručila okresnému súdu žiadosť o vydanie predbežného opatrenia, aby odporca bol zaviazaný platiť výživné navrhovateľke, a zároveň podala aj odvolanie proti uzneseniu č. k. 5 C 15/2003-49 z 28. apríla 2004 voči povinnosti zložiť preddavok na znalecké dokazovanie.

Dňa 28. mája 2004 podal odporca odvolanie proti uzneseniu č. k. 5 C 15/2003-49 z 28. apríla 2004 voči povinnosti zložiť preddavok na znalecké dokazovanie.

Dňa 20. júla 2004 dal sudca kancelárii pokyn, aby predložila spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Krajský súd prevzal predmetný spis 6. augusta 2004 a uznesením č. k. 9 Co 249/04-62 z 31. augusta 2004 rozhodol o odvolaní tak, že odporcu zaviazal zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 11. augusta 2004 súdny znalec požiadal Okresný súd Malacky o zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania.

Od 1. januára 2005 bol Okresný súd Malacky organizačne zlúčený s okresným súdom (podľa § 15 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, pozn.).

Okresný súd uznesením č. k. MA 5 C 15/2003-66 z 31. januára 2005 povolil vyplatiť znalcovi zálohu na trovy znaleckého dokazovania.

Okresný súd uznesením č. k. MA 5 C 15/2003-68 zo 16. februára 2005 priznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov celkom a ustanovil jej advokáta na zastupovanie v tomto konaní.

Okresný súd uznesením č. k. MA 5 C 15/2003-70 z 11. februára 2005 zamietol návrh sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia.

Sťažovateľka 8. marca 2005 podala odvolanie proti uzneseniu č. k. MA 5 C 15/2003-70 z 11. februára 2005, ktorým bol zamietnutý jej návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Sudca 9. marca 2005 dal kancelárii pokyn na doručenie odvolania účastníkom konania s tým, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 10 dní od doručenia.

Dňa 21. apríla 2005 právna zástupkyňa sťažovateľky požiadala okresný súd o predloženie odvolania sťažovateľky z 8. marca 2005 na rozhodnutie krajskému súdu.

Okresný súd 27. apríla 2005 spis a odvolanie sťažovateľky odoslal krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. Krajský súd prevzal spis 29. apríla 2005.

Dňa 7. júna 2005 ustanovený znalec informoval okresný súd, že odporca sa ani po dvoch predvolaniach nedostavil na odber krvi, a žiadal okresný súd, aby prijal potrebné opatrenia.

Krajský súd uznesením č. k. 8 Co 135/04-82 z 31. mája 2005 rozhodol o odvolaní tak, že zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu a zaviazal odporcu platiť výživné na navrhovateľku.

Sudca 28. júla 2005 dal kancelárii pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom konania.

Právna zástupkyňa sťažovateľky 8. augusta 2005 požiadala okresný súd o nariadenie termínu súdneho pojednávania.

Dňa 31. augusta 2005 bolo okresnému súdu doručené dovolanie odporcu proti uzneseniu krajského súdu č. k. 8 Co 135/04-82 z 31. mája 2005.

Sudca 8. septembra 2005 dal kancelárii pokyn, aby vyzvala odporcu na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie a doručila dovolanie účastníkom konania na vyjadrenie v lehote 10 dní od doručenia.

Podaním 26. septembra 2005 sa k dovolaniu odporcu vyjadrila sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu.

Dňa 27. septembra 2005 odporca zaplatil súdny poplatok za podané dovolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3 Cdo 250/2005 zo 7. decembra 2005 rozhodol o dovolaní odporcu tak, že ho odmietol. Uznesenie bolo okresnému súdu doručené 15. decembra 2005.

Sudca 4. januára 2006 dal kancelárii pokyn na doručenie uznesenia najvyššieho súdu účastníkom konania.

Právna zástupkyňa sťažovateľky požiadala okresný súd 23. januára 2006 o nariadenie termínu súdneho pojednávania.

Okresný súd 23. januára 2006 zaslal súdny spis ustanovenému znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 27. februára 2006 ustanovený znalec informoval okresný súd, že odporca nepreberá predvolania na určenej adrese, a žiadal, aby okresný súd vec prešetril a určil, ako má ďalej pokračovať.

Okresný súd listom z 13. marca 2006 upozornil právneho zástupcu odporcu, že jeho klient opakovane nepreberá predvolania na odber genetického materiálu, čo je dôvodom na uloženie poriadkovej pokuty. Zároveň požiadal právneho zástupcu, aby poučil odporcu o jeho povinnostiach voči súdu a voči znalcovi a aby oznámil súdu v lehote 5 dní súčasnú adresu odporcu.

Dňa 13. marca 2006 okresný súd informoval znalca o prijatých opatreniach voči odporcovi.

Právny zástupca odporcu 28. marca 2006 oznámil okresnému súdu kontaktnú adresu odporcu na doručovanie písomností.

Okresný súd 27. júna 2006 dostal na vedomie list odporcu adresovaný súdnemu znalcovi.

Dňa 11. júla 2006 ustanovený znalec informoval okresný súd, že odporca sa napriek opakovaným predvolaniam nedostavil na odber biologického materiálu, a žiadal okresný súd, aby vec prešetril a určil, ako má ďalej pokračovať.

Okresný súd uznesením č. k. MA 5 C 15/2003-136 z 21. júla 2006 uložil poriadkovú pokutu odporcovi. O uložení poriadkovej pokuty informoval aj ustanoveného súdneho znalca.

Dňa 10. augusta 2006 podal odporca odvolanie proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty.

Okresný súd 30. augusta 2006 predložil spis s odvolaním odporcu na rozhodnutie krajskému súdu.

Odporca podaním z 11. septembra 2006 doplnil dôvody odvolania.

Dňa 2. októbra 2006 ustanovený znalec oznámil okresnému súdu, že odporca sa nedostavil 28. septembra 2006 na odber biologického materiálu.

Dňa 20. októbra 2006 podala sťažovateľka vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa.

Okresný súd listom z 26. októbra 2006 požiadal súdneho znalca o vrátenie originálu súdneho spisu, ktorý mu bol vrátený 31. októbra 2006.

Krajský súd uznesením č. k. 3 Co 430/06-33 z 31. októbra 2006 rozhodol o odvolaní odporcu tak, že napadnuté uznesenie potvrdil. Spis bol vrátený okresnému súdu 23. novembra 2006.

Sudca 2. mája 2007 dal kancelárii pokyn, aby nariadila termín pojednávania na 31. máj 2007 a predvolala aj označených svedkov.

Právna zástupkyňa odporcu podaním 29. mája 2007 ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní z osobných dôvodov a navrhla pojednávanie odročiť.

Súdneho pojednávania 31. mája 2007 sa zúčastnila sťažovateľka. Odporca sa nedostavil. Okresný súd vypočul sťažovateľku a pojednávanie odročil na 19. jún 2007.

Okresný súd na pojednávaní 19. júna 2007 rozhodol vo veci samej.

Právny zástupca sťažovateľky požiadal okresný súd 26. júla 2007 a 6. augusta 2007 o doručenie rozsudku.

Okresný súd zaslal poštou účastníkom konania vypracovaný rozsudok.

Okresný súd 18. decembra 2007 doručil rozsudok č. k. MA 5 C 15/03-183 z 19. júna 2007 sťažovateľke.

Dňa 31. decembra 2007 odporca podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá

povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. MA 5 C 15/2003 o návrhu na určenie otcovstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu (zverenie maloletého dieťaťa do výchovy a opateru a určenie výživného) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie okresného súdu o určení otcovstva a o výchove a výžive maloletého dieťaťa, t. j. ide o existenčnú vec, o agendu starostlivosti súdu o maloletých, kde sa predpokladá osobitná pozornosť venovaná efektívnemu a rýchlemu postupu súdu (II. ÚS 2/01), aby bol naplnený účel súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (napr. I. ÚS 142/03, I. ÚS 145/03, I. ÚS 158/04). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že posudzované konanie sa začalo 22. júna 2000, teda pred viac ako ôsmimi

rokmi, uskutočnili sa v ňom pojednávania, okresný súd rozhodol vo veci po šiestich rokoch a ku dnešnému dňu nie je právoplatne skončené.

1.1 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je návrh na určenie otcovstva a na zverenie maloletého dieťaťa do výchovy matky a uloženie povinnosti otcovi dieťaťa prispievať na jeho výživu, teda po právnej stránke štandardná rodinnoprávna vec patriaca do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva.

Skutkovú stránku predmetnej veci možno tiež zaradiť k štandardným v rámci agendy patriacej do rozhodovacej činnosti všeobecného súdnictva. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zastáva názor, že konanie o určení otcovstva nepatrí ku skutkovo zložitým veciam. Táto skutočnosť môže spôsobiť iba zdĺhavosť konania - vykonávanie úkonov znaleckého dokazovania a potreba časovej rezervy pri nariadovaní pojednávania. Keďže otec maloletého dieťaťa prešahoval konanie, ústavný súd zdĺhavosť konania vyplývajúcu z uvedenej okolnosti zohľadnil pri určení výšky priznaného finančného zadost'učinenia.

1.2 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci určenia otcovstva a starostlivosti súdu o maloleté dieťa, pričom zbytočné priet'ahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.

Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a k nej pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatoval zbytočné priet'ahy v konaní od podania návrhu 22. júna 2001 do 21. januára 2002, keď sudca dal kancelárii okresného súdu pokyn na nariadenie pojednávania na 4. marec 2002, v trvaní takmer sedem mesiacov. Následne okresný súd tiež nekonal, lebo bez uvedenia dôvodu odročil už nariadené pojednávania (9. mája 2002 a 27. júna 2002). Ďalej k priet'ahom v konaní došlo od 4. decembra 2002, keď vstúpilo do právoplatnosti uznesenie o postúpení veci, do 28. januára 2003, keď okresný súd odoslal spis Okresnému súdu Malacky, v trvaní necelých dvoch mesiacov. Taktiež k zbytočným priet'ahom v konaní došlo od 31. januára 2003 do 1. decembra 2003 (keď sudca dal pokyn na nariadenie

pojednávania), čo predstavuje desať mesiacov. Ďalej k priet'ahom došlo od 23. novembra 2006 do 2. mája 2007 v trvaní viac ako šesť mesiacov a od 19. júla 2007 do 28. novembra 2007 v trvaní viac ako štyri mesiace.

Okresný súd bol nečinný, resp. nevykonával úkony smerujúce k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza, celkovo takmer tri roky.

2. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

3. Ústavný súd neprikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov, lebo sťažovateľka v tejto časti sťažnosť zobrala späť. Z uvedených dôvodov ústavný súd v zmysle ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde v spojitosti s ustanovením § 96 Občianskeho súdneho poriadku rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 4.

4. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 150 000 Sk z dôvodov uvedených v bode 5 v I. časti odôvodnenia nálezu.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona

o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (pozri body 1.1 a 1.2 tejto časti odôvodnenia) považuje za primerané v sume 50 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

5. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal dva úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 11. decembra 2007.

Odmena za jeden úkon právnych služieb (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov) je 1/6 z výpočtového základu. Za dva úkony právnych služieb v roku 2007 prináleží advokátovi odmena z výpočtového základu 17 822 Sk, t. j. dvakrát 3 176 Sk a režijný paušál dvakrát 178 Sk + 19 % dane z pridanej hodnoty, spolu teda 7 492 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2008